

broj 8, 2026.

ljetno

magazin

Vert

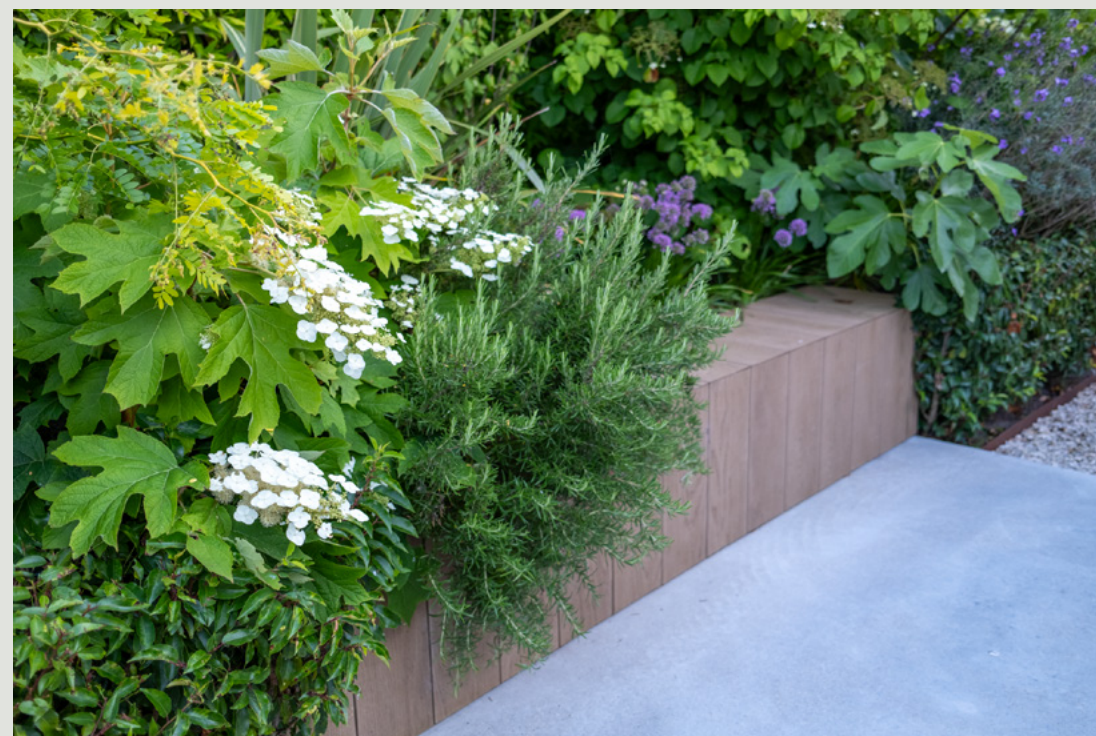
DUGO, TOPLO LJETO U VRTU

Tekst: Erwin Stam
Fotografije: Maayke De Ridder

Ljetovanje na moru naš je tipičan ljetni refleks. Plaža, valovi, kosa puna soli i preskupi sladoled u hladovini ljeti nas prate još od djetinjstva. A onda godišnji završi i vraćamo se kući, najčešće na užareni asfalt i u klimatizirane prostorije. Vlasnici vrta u nizozemskom Zeelandu od svog su ljeta htjeli puno više pa sad nadohvat ruke imaju sve što im treba za dugo toplo ljetovanje. Posjetili smo ih i istražili kako izgleda ljetovanje daleko od plaže.

Dizajniranjem vrtova bavim se već dvadeset godina tijekom kojih sam osmislio zaista raznolike projekte, od vrtova velikih vila i parkova do kompaktnih krovnih vrtova i manjih gradskih prostora. Moji projekti inspiraciju crpe iz prirode, ali i različitih disciplina poput kulture, povijesti, umjetnosti i mode koje uvijek otkrivaju neki novi pogled, smjer ili ideju. U slučaju ovog jednostavnog, ali dobro promišljenog vrta na obali Zeelanda u Nizozemskoj, odlučio sam se za bujnu sadnju i osmislio prostor u skladu s očekivanjima vlasnika. Njihova je želja bio prostor za opuštanje s luksuznim, mediteranskim ugođajem. Kuća se uglavnom koristi tijekom ljetnih mjeseci pa su željeli atmosferu odmora s prirodnim bazenom za kupanje i potrebnom privatnošću. Na parceli se prethodno nalazila stara, ali ne i povijesno vrijedna građevina, koju su sadašnji vlasnici srušili i izgradili potpuno novu vilu. Pjeskovito tlo, tipično za nizozemske obalne krajeve, zahtijeva dobro navodnjavanje i poboljšanje strukture tla. Područje ima umjerenu oceansku klimu s blagim zimama i svježim ljetima. Ipak, klima se i u Nizozemskoj mijenja pa je odabir biljaka u ovom slučaju pao na mediteranske ljepotice koje dobro podnose vjetar s mora i sušne periode. Kod odabira biljaka i sadnje nije se štedjelo i velik broj stabala, grmova, trajnica i trava koje smo zamislili u prostoru ostavlja dojam da vas zelenilo grli, a pametan raspored stvara osjećaj sigurnosti i čini vrt uzbudljivim. I kao da to nije dosta, prirodni bazen i elegantna terasa uz njega omogućuju da ovdje uživate bez ikakvih briga.

Autor vrta,
nizozemski
dizajner
Erwin Stam.

Funkcionalna podjela prostora odražava potrebe vlasnika

Vrt zauzima veliku površinu od 1200 kvadrata, trokutastog je oblika i sastoji se od tri dijela, svaki s drugačijom atmosferom. Uz izvrstan položaj, vrt je gotovo cijeli dan osunčan, osim sjene koju u određenim trenucima stvaraju kuća i stabla, što itekako pomaže stvoriti dojam mediteranskog prostora. U prednjem vrtu živica od ukrasne masline (*Elaeagnus ebbingei*) svojim sivim lišćem daje suptilan primorski naglasak. Za stazu je odabran beton lijevan na licu mjesta koji se često koristi za popločenja na sunčanim lokacijama. Smirena siva boja i polirana površina betona stvaraju spokojnu pozadinu u kojoj zelenilo biljaka dolazi do punog izražaja. Odmah na početku tog dijela vrta dočekuju nas biljke snažnog dojma. Veliki grm ružmarina i dostojanstvena divlja artičoka prate nas putem prema ulaznim vratima. Biljke kao da suptilno poručuju: došli ste na more! Uz kuhinju i spavaću sobu u prizemlju nalazi se drugi, zaklonjeni dio vrta. S obzirom na to da je umjesto travnjaka u ovom dijelu vrta kao podna obloga korišten dekorativni šljunak, prostor se brzo zagrijava u proljeće i jesen, što vlasnicima itekako godi, ali ljeti nije pretjerano vruć pa se i tad može koristiti tijekom dana. Za ovaj je dio vrta Erwin odabrao višedeblasti japanski javor (*Acer palmatum*) jer prekrasno filtrira svjetlost, stvara umirujuću atmosferu i nudi puno privatnosti. Odabrao je i takozvanu biljku rižinog papira (*Tetrapanax papyrifer*) koja svojim ogromnim, režnjevito oblikovanim listovima stvara bajkovitu atmosferu, dok se u prvom planu nalazi tiarka (*Tiarella*) kao idealan pokrivač tla. Raznoliki oblici lišća središnji su element ovog dijela vrta i to prema ideji vlasnika koji su željeli ograničiti broj cvatućih biljaka i fokusirati se na bujne i lisnate vrste, što ovaj dio vrta pretvara u pravu zelenu oazu. I na kraju dolazimo do stražnjeg i najvećeg dijela vrta kojim dominiraju prirodni bazen i velike tegle, svojevrsni *hommage* antici, kada su stupovi i posude bili uobičajeni uz bazene. Kuća se uglavnom koristi kao ljetno utočište te je održavanje vrta svedeno na minimum. Pametan odabir biljaka i trajnih materijala jamči bezbrižno uživanje u vrtu.

Prirodni bazen za ljetno osvježenje

Ako su uvjeti na moru preoštri, prirodni bazen s biljnim filtrom omogućuje osvježavajuće kupanje u čistoj vodi bez kemikalija. Daske koje uokviruju rub bazena rezane su pod kutom kako bi ga sakrile, a zbog svojih jedinstvenih svojstava, drvena podloga ne mijenja boju i gotovo se uopće ne deformira. Ono što ovaj biološki bazen za kupanje čini posebnim jest njegov sustav filtracije na bazi biljaka. Voda se pročišćava prirodno, kroz pažljivo osmišljenu kombinaciju vodenog bilja i mineralnih filtracijskih slojeva. Umjesto kemikalija biološki procesi održavaju vodu čistom, uravnoteženom i zdravom. Rezultat je bistra, mekana voda i doživljaj kupanja koji je bliži prirodnom jezeru nego klasičnom bazenu, a pritom se skladno uklapa u okolni vrt. Biljni filter ključni je dio dizajna, pretvarajući pročišćavanje vode u vidljiv i živ element vrta. U prvom redu to su biljke koje apsorbiraju hranjive tvari (nitrate/fosfate) i pomažu razgraditi zagađivače putem svog korijenja, poput rogoza (*Typha*), trske (*Phragmites australis*), žute perunike (*Iris pseudacorus*) i iđirota (*Acorus calamus*). Drugi sloj biljaka uključuje šaš (*Carex*), šit (*Juncus*) i vodenu metvicu (*Mentha aquatica*) koji potiču bioraznolikost i daju strukturu. I na kraju, podvodne biljke koje održavaju vodu bistrom i pomažu spriječiti razvoj algi, vodena kuga (*Elodea*) i voščike (*Ceratophyllum*). Zbog svih je ovih biljaka bazen zanimljiv i kukcima i malim životinjama poput žaba i drugih vodozemaca što ga čini odličnim za očuvanje bioraznolikosti i upoznavanje lokalne faune.

Voda u bazenu pročišćava se prirodno, kroz pažljivo osmišljenu kombinaciju vodenog bilja i mineralnih filtracijskih slojeva.

Ako su uvjeti na moru
preoštri, prirodni bazen
s biljnim filtrom omogućuje
osvježavajuće kupanje
u čistoj vodi bez kemikalija.

Veliki grm ružmarina i dostojanstvena divlja artičoka prate nas putem prema ulaznim vratima.

Biljke koje vrtu daju karakter

PINIJA (*Pinus pinea*) crnogorično je stablo koje može narasti do 25 metara visine tvoreći u gornjem dijelu snažno razgranatu krošnju oblika kišobrana, a u ovom vrtu čini strukturnu okosnicu. Zrela stabla odmah unose mediteranski karakter, zimzelenu masu i hlad u prostor, dok njihove prepoznatljive krošnje u obliku kišobrana daju vrtu snažan i bezvremenski identitet. Kako bi se krošnja održavala urednom, rezidba je potrebna svakih nekoliko godina.

JAPANSKA ARALIJA (*Fatsia japonica*) zimzelena je trajnica grmolikog rasta, lijepo razgranata i s velikim, dlanasto rasperanim listovima sjajno zelene boje. U vrt unosi arhitektonsku strukturu i bujno zimzeleno lišće u nižim slojevima vrta. Njezini izražajni listovi daju prostoru dubinu i osjećaj intimnosti i uravnotežuju laganije teksture trava i cvatućih stabala.

METLIČASTA KELREUTERIJA

(*Koelreuteria paniculata*) listopadno je stablo koje uz visinu od 5–15 metara tvori okruglastu i gustu krošnju pružajući u ljetnim mjesecima odličan hlad i privatnost ako, kao u ovom vrtu, želite neometano odmarati kraj svog bazena. Ovdje je odabrana zbog svoje lagane, prozračne krošnje i izraženog sezonskog dojma. Donosi ljetno cvjetanje i jesenske boje, a pritom zadržava otvorenost i vizualnu dubinu unutar vrta.

UKRASNA TRAVA PROSENJAK (*Pennisetum*)

oduševljava prepoznatljivim čupavim cvatovima koji kaskadnim naginjanjem podsjećaju na fontane. U vrtovima koji naginju naturalističkom, odnosno prirodnijem stilu sadnje, prosenjak je odličan izbor zbog svojih estetskih kvaliteta i dinamike koju unosi u prostor. Nježne forme njegovih cvatova odličan su izbor za omekšavanje oštih linija terasa i puteva.

